

KIRGIZLAR, KAZAKLAR
ve
MOĞOLLAR

Doç. Dr. Mustafa KALKAN

Yayın No: 327
Araştırma-İnceleme: 174

KIRGIZLAR, KAZAKLAR VE MOĞOLLAR
Doç. Dr. Mustafa KALKAN

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Sertifika No: 46893

Genel Yayın Yönetmeni
Hayri Ataş

Kapak Tasarım
Yunus Karaaslan

Sayfa Tasarım
Çelebi Şenel

Kapak Resmi: Ressam A. Şakir Arıkov, Er Döğüşü, Bişkek, 2000.

1. Baskı: İstanbul - Ağustos 2024

ISBN:
978-625-6297-11-1

Baskı - Cilt

Repro Bir Matbaacılık Kağıt Reklam Tasarım Ticaret Ltd. Şti.
İvedik Organize Sanayi Bölgesi Matbaacılar Sanayi Sitesi 1514. Cad. No: 23/25
Yenimahalle / Ankara
Tel: +90 312 395 20 29
Sertifika No: 47381

© 2024, Mustafa KALKAN
© 2024, Bu kitabın tüm yayın hakları Post Yayın Dağıtım'a aittir.
Yazarın ve yayınevinin yazılı izni olmadan hiçbir şekilde
kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.

POST YAYINEVİ

•

Post Yayın Dağıtım

Alemdar Mah. Ticarethane Sok. Tevfik Kuşoğlu İş Hanı No: 11/310
Sultanahmet-Fatih / İSTANBUL Tel. (0212)512 70 20
Post Yayınevi, Post Yayın Dağıtım'ın yayın markasıdır.
www.postkitap.com
e-posta: info@postkitap.com

KIRGIZLAR, KAZAKLAR ve MOĞOLLAR

Doç. Dr. Mustafa KALKAN

İSTANBUL 2024

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
GİRİŞ.....	13
KISALTMALAR.....	36

I. BÖLÜM

KIRGIZ-KAZAK ETNONİMİNİN TAHLİLLERİ ve KIRGIZLARLA-KAZAKLARIN ANTROPOLOJİK ÖZELLİKLERİ

1.1. Kırgız Adının Anlamı	39
1.1.1. Kazak Adının Anlamı.....	56
1.1.2. Diğer Halkların Kırgızlarla Olan Bağlarının Önemli Safhaları ve Kırgız Halkı Üzerindeki Antropolojik Etkileri.....	72
1.1.3. Diğer Halkların Kazaklarla Olan Bağlarının Önemli Safhaları ve Kazak Halkı Üzerindeki Antropolojik Etkileri	93

II. BÖLÜM

XIV.-XVI. YÜZYILDA KIRGIZ-KAZAK BOYLARININ MESKÛN OLDUKLARI COĞRAFÎ ÇEVRELER ve BÖLGEDEKİ SİYASİ DURUM

2.1. Bölgedeki Siyasi Yapı.....	121
2.1.1. Kırgız Boylarının Tiyenşan Bölgesine Göçleri ve Yerleşim Problemleri.....	135
2.1.2. Kırgızların Bölge Hakimiyeti ve Siyasî İdareyi Tesis Girişimleri	142
2.2. Kazak Boylarının Etnik Oluşum Safhaları.....	147
2.2.1. Güneydoğu Kazakistan (Çimkent, Taraz, Taşkent ve Sir-Deryâ) Bölgesi.....	147
2.2.2. Kazak Boylarında Siyasî İdarenin Tesisi ve Etno-Siyasi Şekillenme Dönemleri.....	152
2.2.3. XV.-XVI. Asırda Meydana Gelen Askerî Hareketler ve Kazak-Kırgız Boylarının Siyasî-Sosyal İlişkileri	172

III. BÖLÜM

KIRGIZ ve KAZAK BOYLARI ARASINDAKİ ETNİK BAĞLARIN YOĞUNLAŞMA DÖNEMİ

3.1. Güney Kazakistan ve Kırgızistan'da Kırgızlar-Kazaklar Arasında Etnik Yapı İçinde Kaynaşan Boylar.....	192
CELAYİR-CALAYIR.....	192

DUULAT (DUKLAT, DOGLAT).....	203
KANGLI (BEKÇİK)	208
KIPÇAK.....	214
KITAY (KİDAN) KİTAN	222
UYSUN-UYŞUN.....	251
ARGIN (ARĞIN) ARGUN.....	255
ABDAL.....	259
ALBAN (ABDAN).....	261
ALÇIN.....	263
AVAT (ABAT)	267
BALIKÇI	269
BÖRÜ.....	271
BÖGÖCÜ.....	273
BARGI-BARĞU	274
ÇALA KAZAK.....	277
KARA ÇORO (SUMURIN)	279
KESEK.....	282
KIZILKURT	286
MONOLDOR (MOGULDAR).....	288
SARUU	293
SAYAK.....	295
SUAN-SUBAN	298
ŞANIŞKILI-KATAGAN.....	300
TAZLAR	302
UAK-ABAK KEREY	304
3.1.2. Güney Kazakistan ve Kırgızistan'da Yer Değiştiren Kırgız-Kazak Boyları.....	308
SONUÇ	317
BİBLİYOGRAFYA.....	323
EKLER (TABLOLAR)	354
KIRGIZLAR ARASINDA BOYLARIN YER ALDIĞI KANATLAR	398
KAZAKLAR ARASINDA BOYLARIN YER ALDIĞI CÜZLER.....	400
DİZİN	402

**Üç Büyük Üstada Prof. Dr. Mustafa KAFALI,
Prof. Dr. Reşat GENÇ
ve
Prof. Dr. Anvarbek MOKEYEV'e ithaf olunur.**